אור המאיר — צו

וידבר ה' אל משה לאמר צו את אהרן ואת בניו לאמר וגו'. והכוונה נראה על דרך שביארנו במקום אחר בפ' נשא ובבא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו כי לפעמים אמר יאמר המוכיח ח בשער בת רבים ומזהיר ומצוה בטוב לעם הנלוים אליו למה לו להכניס את עצמו אל בחינות הדבור ולצאת מפנימיות מחשבותיו מרוממות וגדלות הבורא ברוך הוא ועתה בבא אל הדיבור קדימת מחשבתו נעדרת ממנו כי איידי דטריד למפלט לא בלע ונמצא יצא שכרו בהפסדו ועיין בפרשת תצוה מה שביארנו מזה וגם בכמה מקומות לזה בא הכתוב ללמד לאדם דעת ובבא משה הוא בחינת הדעת של המשכיל אל אוהל מועד הדיבור אפשר לכנותו בשם אהל מועד מטעם המבואר לנו לעיל ע"ש להיותו לזמנין פעמים מוציא דיבור ופעמים מחשב לאפוקי המחשבה אי אפשר להפסיק אפילו כמעט רגע כי מכאן נמשך לו סוד חיותו וכיון שנפסק ממנו מחשבתו מעותד למות חס ושלום כידוע ולהיות בחינת הדיבור הוא רק לזמנין לכן נקרא אהל מועד משמעו לשון מועד וזמן כמו שדרש בזוהר ובבא משה בחינת הדעת אל אהל מועד אל בחינת הדיבור לדבר אתו ירצה אתו ממש לדבר עם השכל והדעת תועלתו גדולה ומובחרת ואין מפסיד שכרו בהפסדו צאתו ממחשבה לדיבור כי הנה בהיות אדם בסוד מחשבה בחי' כלל הצריך לפרט הכל ישר ונכון לפניו לבחינתו הצורך לעבודת הקודש כי עודו בכלל הכל נכון לאפוקי כשרוצה להוציא הענין מכח אל הפועל להלביש מחשבתו בדיבורי תורה להבינו לרבים ממילא צריך להלביש סוד עומק מחשבתו הבהירה בדיבורים חלוקים לערך רבוי פרטי בחינתם של השומעים וממילא נתוספה אצלו כמה פרטי חכמות ועצות בכדי להוציא מהכלל לפרט ודע לך בהיות המחשבה דבוקה וקשורה לקדמת השכל רק לצורך בחינת עצמו לערך ענין עבודתו אזי איננו צריך ליתן עצות וחכמות מחולקים כי אם נקודה פנימית הצורך אליו לעבודת עצמו ולכן בעת שמתחיל המשכיל להוציא דיבור של חכמה ומוסר אזי הדיבור בעצמו חוזר אל קדמת המחשבה בסוד הכאה וכיון שהדעת שומע את בחי' דיבור עצמו שנמשך הימנו אזי נתוסף אצלו עוד חכמה ועצה היעוצה בעבודת הבורא ונולד תוספות תענוג מחדש לפנימיות עבודתו אשר בהעדר בחי' הדיבור נשאר רק בסוד כללות מחשבה ראשונה נקודה פנימיות כמדובר ונוסף עוד תועלת גדול המגיע בצאתו מפנימיות מחשבתו להוציא ודיבור לפני אלקים במחשבה טהורה אזי נבנה ונצטרף צירוף שם הוי"ה ברוך הוא כנזכר הרבה פעמים והמשכיל על דיבור ימצא טוב לבנות ולכונן צירוף שם הגדול והקדוש באופן שנתבאר לנו ומעתה תחזה ותבין שיעור הפסוק ובבא משה הוא הדעת אל אהל מועד בחינת הדיבור לדבר אתו עם הדעת לשלול פחותי הערך אשר בלא דעת ידברו תועלתם נכזבה ומאומה אין בידם ובודאי יצאו שכרם בהפסדם אבל איש המשכיל על דיבורו לדבר אתו עם הדעת וישמע את הקול מדבר אליו כמדובר בסוד הכאה לקדימת מחשבתו לו לעצמו ואזי נתוסף עוד חכמה ועצה ופעם אחד שמעתי את הרב ר' מיכל מגיד דק"ק זלאטשוב שדרש ברבים ואמר להם בבקשה מכם לשמוע לדברי ואחר כך אמר לא אתכם לבד אני מזהיר ומצוה אלא גם את עצמי אני מזרז עמכם והבנתי מתוך דבריו הקדושים אפשר כיון אל האמור וזה הוא כלל גדול שאל יוציא דיבורים משפה ולחוץ כי אם בהכניסו הדעת אל דיבורו אזי נשמעים ונכנסים בלב חכם לב ועושים רשימה לעורר לבם בקרבם ובהעדר הדעת אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם בלב אדם כי דברים היוצאים מן הלב נכנסים בלב והכתוב רומז כזה שפתי כהן ישמרו דעת ירצה להורות שפתי העובד את הקב"ה הנקרא כהן לשון עובד ישמרו דעת משמעו לשון המתנה מטעם ואביו שמר את הדבר והכוונה ממתינים מלהוציא דבור של תורה או של תפלה עד עת בא דברו עם בחי' הדעת אזי גמר אומר ואם לאו בולם פיו לעצור במילין ופעם אחד שמעתי שאמר לנו המגיד זללה"ה בפירוש אני אלמוד אתכם אופן היותר טוב איך לומר תורה בהיות שאינו מרגיש את עצמו כלום כי אם אוזן שומעת איך שעולם הדיבור מדבר בו ולא הוא המדבר בעצמו ותיכף שמתחיל לשמוע דברי עצמו יפסיק וכמה פעמים ראו עיני ולא זר כשפתח פיו לדבר דברי תורה היה נראה לעין כל כאלו אינו בזה העולם כלל ושכינה מדברת מתוך גרונו ולפעמים אפילו באמצע ענין ובאמצע תיבה היה פוסק ושהה זמן מה והכל מורה שצריך המשכיל להמתין על הדעת ואז יוצא הדיבור עם הדעת כנזכר ובבא משה אל אוהל מועד לדבר אתו ממש עם משה בחי' הדעת. ועתה נחזור לענין וידבר ה' אל משה צו אהרן ואת בניו לאמר ופירש הרב הגדול דק"ק פולנאי בספרו. צו את אהרן ואת בניו הם הכהנים המוטל עליהם להורות העם דרכי ה' לדעת מה יעשה ישראל לאמר להם דברי תורה על שם הכתוב שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו וזהו צו והזהירם לאמר תורה ומוסר ואני אומר שהכתוב מורה דברינו הנאמרים וידבר ה' אל משה אז גם מדור לדור מי שיש בו מדעת קונו נקרא משה מלמדת לו התורה אופן המועיל צו משמעו לשון התחברות וצוותא את אהרן ואת בניו הן המה הכהנים אשר תורה יבקשו מפיהם צו אתה בחינת הדעת לאמר כלומר לאמירה תחבר ומצוה אתה בחינת הדעת בתוך הדבורים להוציא דבור בשלימות עם בחינת הדעת ודיבורים כאלה אפילו אומרים מעט עושים הרבה פעולה שנכנסים בלבות בני אדם כאש בוערה אל התורה ועבודה אמן:

בפסוק ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו ופירש"י מדו בד היא הכתונת ומה תלמוד לומר מדו שתהא כמדתו. בכאן נראה לרמוז מוסר השכל הנוהג עתה בדור הזה רבים הם המתפרצים ומתפארים לומר שגם להם שם בין הגדולים כמוהם כמוהו להיות מהדרין מן המהדרים בערים ומדינות ותמיד יומם ולילה לא ישבותו רק אחר הבאת די מחסורם ובוש לא יבושו והכלים לא ידעו מתי יעשו

לביתם מן התורה והעבודה וראו גם ראו מי ראה כזה ומי שמע כזאת הדור אשר לפני אבותינו הראשונים הצדיקים אשר בארץ המה רעבו ללחם וצמאו למים וגם הלכו ערום בלא לבוש ועכ"ז לא נהגו בנסיעות ורבנות לתבוע בפה לאמר קציץ תהיה לנו ובביתי אין לחם ושמלה כאשר נוהג עתה בדור הזה רובם ככולם תיכף ומיד שנעשה רש אזי אוזר כגבור חלציו לרדוף כקורא בהרים לעבור דרך וגבולים ובודאי נתנו כל מחמדיהם היא התורה הנקרא חמדה בעבור האוכל להשיב נפש ואוי לאותה בושה וכלימה אשר בביתם לא ישכינו רגלם כ"א פעם בחוץ ופעם ברחוב ודחו ומאסו ההתבודדת מכל וכל ואנו אין לנו כח לבטל מדה המגונה הזאת והלואי שיתוקן עכ"פ בדור שאחרינו כיון שעינינו הרואות שהסירו מסוה הבושה מנגד פניהם ואני אמרתי מה דאיתא אצל שמואל הרמתי ותשובתו הרמתה וכו' ע"ד ששמעתי מהבעש"ט שביאר פ"ה מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ ואמר על אותן האנשים הנוסעים לארץ מרחקים בסחורות וכדומה הרחוקים נדוד לא מחשבותיו יתברך מחשבותם המה מדמים בנפשם שכל עצמם עם דרך נסיעתם לארץ מרחקים בעבור הרבות זהב וכסף חלוף סחורתם ולזה המה מקצים רגליהם ובאמת הוא יתברך לא כן ידמה כ"א הוא יודע לתקן עניינו יותר ממנו ולפעמים יש לו לאדם ככר לחם בארץ מרחקים הנוגע אל בחינתו והוא צריך לאכול אותו ככר דייקא באותו מקום ובשעה הזאת או לשתות מלא לוגמיו מים במקום ההוא ולכוונה הנזכר מצעדי גבר כוננו להרחיק נדוד כמה מאות פרסאות בכדי להשלים את נפשו עם זה הככר לחם ושתות מים מעט או הרבה ולפעמים אפילו אליו לא יגיע כי אם לאחד ממשרתיו העברים אם יש לו שם פת לחם וקיתון מים ולהיות שאין ידו משגת לנהוג נסיעה למקום רחוק כזה זאת הגורמת רצון לבעליו לנהוג דרך נסיעתו דייקא למקום ההוא בעבור עבדו למלאות כריסו מלחם המזומן לו שם ושתות מימיו הנוגעים אליו כי כן גזרה חכמתו יתברך הצריך להשלמת נפשו לקבץ חלקיהן המה אחת מדרכי אל לזה רומז הכתוב מה' מצעדי גבר כוננו שנוהג איזה נסיעה למקום רחוק הכל הוא מאתו יתברך כאשר גזרה חכמתו להשלמת נפשו באחת מסיבותיו ית' הידועים לו יתברך והוא האדם לא כן ידמה ולבבו לא כן יחשוב כי אם ודרכו דייקא יחפץ לנהוג נסיעתם ובסחורה וכדומה ומאת ה' שכוח לוח לבו והנה מאנשים כאלה אין לתמוה כל כך כי לא כל המרבה בסחורה מחכים ולהבין ולהשכיל דרכי אל אמנם על אנשים בעלי תורה המכתתים את רגליהם מעיר לעיר וממדינה למדינה בעבור האוכל ובבית לא ישכינו רגלם היא תמיה המתקיימת ואין להם פה להשיב בעד ככר לחם או שתות מים המה מנדדים ממקומה כנזכר כי ידע אנוש בנפשו לאן דעתו נוטה ומה מחשבתו בנוהג נסיעתו וסובר כל העולם ומלואה כדאי לו לאמר לי הזהב ולי הכסף כאשר עינינו הרואות ברבת בני עמינו כל אחד ואחד רוצה שיתנו לו כל הכבוד ואין רצון במספר קטן בעבור הסכנה כי אם במספר גדול כמוזכר לנו לעיל ראשיהם מאתים וכל אחיהם על פיהם ע"ש ומי יתן והיה לבבם זה להם שיכירו וידעו גנות מדותם ואחריהם בפיהם ירצו ויעטו כמעיל בשתם ופן ואולי יבואו לאיזה מדה טובה ואפשר לרמוז מה שכתוב בשמואל ותשובתו הרמתה כלומר יש ב' בחינת באותן המסבבים כת המובחרים תמימי דרך ההולכים בתורת ה' באמת ובתמים בוודאי תועלתם גדולה ומובחרת ועושין תיקונין באמצעות דרכיהם ונהוג נסיעתם וגם הדרכים מבקשים תפקידם ומצפים את בואם אישים המשכילים כי בכל מדרך כף רגלם עושק פעולות גדולות ממאכל ומשתה ושינה ופרטי דיבוריהם מקשרים הכל אל התורה והעבודה לעשות בדביקות הבורא ב"ה ולזה רצונו ודרכו יחפץ להעלות הכל אל הבורא ב"ה אמנם ראיתי בני עליה והמה מועטים ולא כל מי שרוצה ליטול את השם יבא ויטול לומר שכחו יפה לתקן את הדרכים והלואי יוכל לתקן את עצמו כשיושב בביתו בד בבד ולא לתקן את הרבים ולנהוג בשביל זאת נסיעות להרחיק נדוד כמה פרסאות וכשאתה רואה איש כזה שאין כחו יפה לתקן את הרבים כמדובר כיון שאינו יכול לראות את שלו איך יכול לראות לתקן באחרים ועל כל זה נפשו חפצה לנהוג בנסיעות להיות מן המהדרים מעיר לעיר תדע נאמנה שזה הוא בסוד הגלגל החוזר בעולם בכלל כל ענינים המרודים והאומללים הנוסעים מכפר לכפר ומעיר לעיר והכל הוא בסוד הגלגל החוזר עליו להיות פרנסתו מיוחדת לו באופן כזה והכל אין אמצעות בדבר או נסיעתו הוא במעלה הרמה לתקן ולהעלות נ"ק במקום מוצאיו ומובאיו כנזכר או נוהג נסיעה בסוד הגלגל כעני ואביון שזה סיבות הבאת מזונותיו וזהו הכתוב אצל שמואל ותשובתו שהיה סובב מעיר לעיר הרמתה היתה במעלה הרמה ודאי כי נאמן שמואל לנביא וכחו יפה לתקן כל מקום בואו שם ביתו לתקן ולהעלות כאלו הוא בביתו ותשובתו הרמתה ודאי במעלה הרמה ונשואה וגם יש נסיעה שהוא בסוד הגלגל כיון שאין כחם יפה להעלות ולהגביה באמצעות דרכיהם כי אם כעני בפתח והוא בסוד גלגל החוזר בעולם. כלל הנשמע מכל הנ"ל אשר מאוד מאוד יתבונן וישכיל האדם לבלתי יאבד מעלתו המעולה כ"א הצנע לכת להיות כלוא בביתו ויושב בד בבד כאשר כבר היה לעולמים ותהיה זאת לו לנחמה מנוחת הגוף ומנוחת הנפש לעבוד עבודת בוראו באמת ותמים ולא לנהוג מדה המגונה הנוהג עתה בדור הזה ואיש את רעהו יעזורו ואין להם מכלים דבר משום אדם ועתה נחזור לענין ולבש הכהן אזהרה לצדיק הרוצה לגשת אל עבודת הקודש פנימה להיות מן העובדים אותו ית' באמת ובלב שלם כי נודע כהן משמעו ולשון עובד ראשית דבר מלמדו התורה ולבש הכהן בעצמו מדה זאת מדו בד וכפירוש רש"י היא הכתונת ומה תלמוד לומר מדו שתהא כמדתו כלומר יסתפק במיעוט כל מה דאפשר וימאס במותרות ממאכל ומשתה וכסות כי אם המוכרח בה כמו הכתונת וגם זאת תהא כמדתו על בשרו שלא יהא דבר חוצץ כי בודאי אין חציצה גדולה מזה החוצץ בינו לבין קונו ואם ילבש הכהן לקנות בעצמו מדה טובה זו בוודאי אל יצטרך לעבור דרך וגבולים לכתת ולקצץ רגליו מעיר לעיר עבור פרנסתו והרמז בתיבת מד"ו נוטריקון "מעבור "דרך "וגבולין ירצה להורות האמור וה' ברחמיו ישימנו מהבוטחים אליו באמת א"ס נ"ו: